

خسارت ۳ تا ۵ میلیارد دلاری به بندر شهید رجایی

در یک محاسبه سرانگشتی خسارت حادثه انفجار در بندر شهید رجایی ۳ تا ۵ میلیارد دلار است. به گزارش ایرنا، محمدحسن صدر، رئیس سازمان فناوری اطلاعات ایران، گفت: با توسعه فناوری‌های نوین و داده‌ها به راحتی می‌توان از بروز این مشکلات جلوگیری کرد. چرا باید در این بندر ۱۳۰ هزار کانتینر دیو شود ولی در هیچ‌کدام از کانتینرها مشخص نباشد که چه کالایی وجود دارد؟ او عنوان کرد: موضوع ناترازی، اقتصاد کشور را نابود کرده است و همین خسارت وارده به بخش فناوری اطلاعات در اثر قطعی‌های مکرر برق بسیار زیاد است، اما وزارت ارتباطات برنامه دارد تا بتواند در حوزه فناوری ارتباطات ۳۰ درصد انرژی کشور را ذخیره کند. صدر با اشاره به اینکه موضوع رگولاتوری یک اختیار ویژه است، عنوان کرد: اما اینکه با این اختیار، هر بار کسب و کارها را درگیر مسائل و مشکلات مختلف در این حوزه کنیم، کار خوبی نیست.

صرفه‌جویی ۹۶ همتی یارانه آرد

مدیر اجرایی طرح ملی هوشمندسازی یارانه آرد و نان از صرفه‌جویی ۹۶ هزار میلیارد تومانی در مصرف آرد یارانه‌ای از ۳۶ ماه گذشته با اجرای این طرح ملی خبر داد. به گزارش ایرنا، محمدرسول نظامی عنوان کرد: در طول ۳۶ ماه، دولت موفق شده است بدون اعمال محدودیت جدید برای مردم و با کنترل مصرف آرد یارانه‌ای، صرفه‌جویی قابل توجهی معادل ۹۶ هزار میلیارد تومان را محقق کند. این در حالی است که مصرف آرد یارانه‌ای انتهاها رشد نکرده، بلکه در برخی سال‌ها کاهش یافته است. این کاهش در شرایطی رخ داده که ۳ هزار نانوايي جديد نیز به شبکه عرضه اضافه شده است. او گفت: اجرای طرح هوشمندسازی یارانه آرد و نان به‌عنوان الگویی نوین در حکمرانی داده‌ها و مدیریت منابع اساسی کشور، باعث شد روند رشد مصرف سالیانه آرد یارانه‌ای (که به‌طور متوسط ۳ درصد در سال بود) متوقف شده و حتی کاهش یابد.

صعود تقاضای برق به ۸۵ هزار مگاوات

ظرفیت تولید برق نیروگاه‌های حرارتی کشور نسبت به سال گذشته ۱۰ درصد افزایش یافته است و تقاضای مصرف برق در اوج بار به بیش از ۸۵ هزار مگاوات می‌رسد. به گزارش ایلنا، همایون حائری، معاون برق و انرژی وزارت نیرو از افزایش بی‌سابقه مصرف برق کشور در تابستان پیش‌رو خبر داد و گفت: بر اساس آمار ارائه‌شده، میانگین نیاز مصرف برق در سال گذشته ۹۳۶ هزار و ۶۲ مگاوات-ساعت بوده که در سال جاری به یک میلیون و ۲۱ هزار مگاوات-ساعت رسیده است و بیانگر افزایش ۹ درصدی تقاضای مصرف برق کشور است. حائری عنوان کرد: پیش‌بینی‌ها حکایت از آن دارد که در اوج مصرف تابستان ۱۴۰۴، تقاضای مصرف برق کشور به بالای ۸۵ هزار مگاوات برسد. راهکار اصلی عبور از تابستان پیش‌رو، صرفه‌جویی و مدیریت دقیق مصرف برق در همه بخش‌ها و مشارکت همه‌جانبه مردم، صنایع و دستگاه‌های اجرایی برای حفظ پایداری شبکه برق ضروری است.

اولتیماتوم پزشک‌هایان

تابستان امسال به ادارات برق داده نمی‌شود

نگار: ایرنا

گروه اقتصاد: وضعیت تولید و مصرف برق از سطح ناترازی عبور کرده و به مرحله بحران رسیده است. این بحران وقتی قابل درک‌تر می‌شود که در جریان خبری که به نقل از مسعود پزشک‌های منتشر شده، قرار بگیریم. رئیس‌جمهور روز گذشته در جریان سفر به قم گفت: «تابستان به ادارات برق نمی‌دهیم.»

پزشک‌هایان با تأکید بر اینکه «تمامی ادارات باید به پتل‌های خورشیدی مجهز شوند»، گفت: «در تابستان برق به ادارات داده نخواهد شد، مگر اینکه از پتل خورشیدی استفاده کنند. قرار است چهارشنبه آینده وزرا گزارشی از اقدامات خود در این زمینه ارائه دهند.»

سال‌هاست برای تأمین برق و حل مشکل ناترازی، جلسات کارشناسی برگزار شده و بحران آینده گوشزد می‌شود. اما برنامه‌های مربوط به افزایش توان تولید از سطح قوانین و مقررات میان‌مدت و کوتاه‌مدت فراتر نمی‌رود.

عبداله باباخانی کارشناس انرژی در واکنش به این سخنان پزشک‌هایان در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر گفت که همانقدر این گفته پزشک‌هایان با کار علمی در این بخش بیگانه است که من بخواهم در بخش قلب و یا چشم، عمل جراحی بر حسب تشخیص خود به‌عنوان کارشناس غیرمرتبط انجام دهم.

در دولت سیزدهم وقتی کمبودها به طرز فاحشی خودنمایی کرد، دولت برق صنایع و سپس برق خانگی را سهمیه‌بندی کرد و در ادامه طی تفاهمی که بین وزارت نیرو و وزارت صنایع ایجاد شد، مقرر شد صنایع از این به بعد با احداث نیروگاه، برق مورد نیازشان را خودشان تأمین کنند. نه همه صنایع ولی تعدادی از آنها نیروگاه ایجاد کردند ولی وزارت نیرو برق تولیدی آنها را وارد شبکه سراسری کرد؛ چون کمبودها از سطح مصرف صنایع عبور کرده بود. در این بین صنایعی که برق تولید می‌کردند هم با تعطیلی‌های مکرر در پیک مصرف برق مواجه شدند. جالب آنکه وزارت نیرو با تکیه بر همان تفاهم بین دو وزارتخانه امروز مدعی است هیچ تکلیفی

است اما در برنامه هفتم حدود ۷۵ درصد برق جدید ایران فسیلی است اما با کدام گاز، مشخص نشده است).

آنچه که در بخش تجدیدپذیرها نیاز داریم ساختارسازی است که متأسفانه به جای آن لابی‌گری و انحصار را داریم ایجاد می‌کنیم. قرار نبود دولت ورود کند. قرار نبود دلال‌بازی صاحب این بخش بشود. قرار نبود شکست‌خورده‌های بخش انرژی فسیلی اینجا دوباره با تزریق دلارهای محدود نفتی جان بگیرند. قرار بود اینجا را به سبکی بسازیم که مردم پای کار باشند. اما دلالان دولتی مرگ‌زود هنگام انرژی‌های تجدیدپذیر را می‌خواهند و موفق خواهند شد.

وضعیت زمانی نگران‌کننده‌تری می‌شود که به آینده نگاه کنیم و ببینیم که در سه بازار بزرگ انرژی جهان سهم ایران چقدر است و چرا باید نگران به‌ویژه برای بازار انرژی‌های نو بود.

نفت: در سال میلادی ۲۰۲۴ سهم بازار نفت حدود ۲۷۵۰ میلیارد دلار می‌شود که سهم صادرات آن ۱۲۳۵ میلیارد دلار خواهد بود. سهم تولید ایران در این بازار ۹۸ میلیارد دلار برآورد می‌شود و سهم صادرات ایران حدود ۳۲ میلیارد دلار است.

گاز: در همین سال سهم بازار گاز حدود ۱۱۲۷ میلیارد دلار است و سهم صادرات حدود ۶۰۰ میلیارد دلار می‌شود. سهم تولید ایران حدود ۷۰ میلیارد دلار و سهم صادرات حدود ۵ میلیارد دلار می‌شود. (از طرفی ایران در این بخش برای تأمین کسری‌ها حدود ۲۴ میلیارد دلار نیاز به خرید گاز دارد)

انرژی‌های نو: حجم بازار شش‌گانه فناوری انرژی پاک خورشیدی، بادی، وسایل نقلیه الکتریکی (EVs)، باتری‌ها، دستگاه‌های الکترونیک و پمپ‌های حرارتی امسال از مرز ۱۲۱۹ میلیارد دلار عبور می‌کند. «سهم ایران تقریباً صفر است و ترسناک»

بازار انرژی‌های نو بالاتر از بازار گاز تا حالا قرار گرفته است. در سال ۲۰۳۰ یعنی کمی بعد از برنامه هفتم توسعه ایران، سهم بازارهای انرژی جهان توسط سازمان‌های معتبر بین‌المللی اینگونه برآورد می‌گردد.

▶ نفت حدود ۱۷۵۰ میلیارد دلار
▶ گاز حدود ۱۱۰۰ میلیارد دلار
▶ انرژی‌های نو حدود ۲۰۲۵ میلیارد دلار

بازار انرژی‌های نو تا سال ۲۰۴۰ از ۴۰۰۰ میلیارد دلار می‌گذرد. پرسش بزرگی که مدیران انرژی ایران (نفت، نیرو و صمت) باید پاسخگو باشند این است که چرا از بازار ۱۲۱۹ میلیارد دلاری امسال جهان، ما جای نداریم. قرار است در پایان برنامه هفتم که بازار انرژی‌های نو جهان به حدود ۲۰۰۰ میلیارد دلار می‌رسد، سهم ایران چقدر باشد؟

اگر بر حسب سرانه مردم جهان پیش‌برویم باید به عدد بازار ۲۰۰ میلیارد دلار برای ایران برسیم. چه کسی در ایران مسئول دین این تغییرات بزرگ بازار انرژی جهانی است و چه فکری برای آینده ایران شده است؟

مگر می‌شود که کشور را بدون مدیریت یکپارچه انرژی جلو برد؟ مگر می‌شود این اعداد و ارقام را دید و همان مدیریت سنتی ۴۵ ساله را با افکار عده‌ای که تفکرشان حداقل ۲۰ سال از علم انرژی روز عقب مانده است، جلو برد؟

چرا مصوبات شورای عالی انرژی در حد مصوبات یک کار کودکستانی هم قوی نیست؟ چرا معاونت انرژی ریاست‌جمهوری تشکیل نشد؟ این همه فرصت‌سوزی را چه کسانی پاسخگو خواهند بود؟ ما چرا سالیانه ۳۴ میلیارد دلار کسری انرژی داریم؟

پیشنهاد می‌کنم که دولت به جای فرار از حل مشکل به خودش بیاید و با اجازه تشکیل معاونت انرژی ریاست‌جمهوری از گسترش این فاجعه جلوگیری کند. کسری برق ۳۰ درصدی تابستان بسیاری از رنگ‌ها را به صدا در خواهد آورد. هر روز تاخیر دولت دکتر پزشک‌هایان می‌تواند ما را چند روز به ناامنی‌های اجتماعی که در اثر کسری انرژی رخ خواهد داد نزدیکتر کند.

چرا دچار ابربحران انرژی شدیم؟

عبداله باباخانی

کارشناس انرژی

ابتدا مقدمه‌ای بر دلیل پیدایش ابربحران انرژی کشور و همچنین در ادامه راهکارهای کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت را به‌صورت مختصر و مفید جهت ارائه به سازمان‌های مرتبط خواهیم آورد. برای هر عدد و آماری مستندات کافی وجود دارد و همچنین راه‌حل‌ها نیز نتیجه بیش از یک دهه مطالعه، روش‌های موفقیت‌های بخش انرژی ۱۹ کشور می‌باشد که با شرایط کنونی کشورمان همخوان‌سازی شده است و راه‌حل‌ها قابلیت اجرایی دارند. به سبک علم ریاضی ابتدا صورت مسئله را با همدیگر بررسی می‌کنیم تا به نقطه سخت آن برسیم و مسیر اشتباه را ادامه ندهیم.

کشور ما تولید کم ندارد، ۲۹۰ میلیارد مترمکعب گاز تقریباً معادل مصرف کل اتحادیه اروپا است. تولید روزانه ۸/۳ میلیون بشکه نفت و میعانات هم معادل مصرف کشوری با ۲۵۰ میلیون جمعیت است، پس این ابربحران انرژی از کجا اینگونه انباشته شده است؟

پاسخ در مدیریت اشتباه انرژی و طراحی غلط در مسیر نحوه استفاده از انرژی کشور است. در طی هر ۱۴ دولت، مدیریت تولید را با مدیریت انرژی اشتباه گرفته بودند. هر جا تولید بیشتر از مصرف بود به دلیل جوان بودن میدان‌های گازی یا نفتی و نصب پالایشگاه‌های جدید بود، بنابراین فکر کردیم که مدیریت انرژی اعمال کرده و موفقیت داشته‌ایم، طبیعی بود که تا ابد نمی‌شد، میدان جدید و پالایشگاه جدید وارد مدار کرد.

در کنار کاهش منابع گازی و نفتی، فرسودگی تجهیزات، با مصرف بیشتر انرژی به دلیل مصرف بیشتر غذا، آب و تکنولوژی‌های جدید روبه‌رو می‌شویم. (جهان در سال ۲۰۴۰ به دو برابر انرژی بیشتر و ۵۰ درصد آب و غذای بیشتر نسبت به امروز نیاز دارد).

مدیریت انرژی امروز جهان شش بخش اصلی دارد:

- ۱- مدیریت تولید یا واردات
- ۲- مدیریت توزیع علمی
- ۳- مدیریت کنترل هدررفت
- ۴- مدیریت کنترل شدت مصرف
- ۵- مدیریت توسعه سبد انرژی
- ۶- مدیریت صادرات

از شش گانه مدیریت انرژی تاکنون ایران در بخش مدیریت تولید در حد نسبتاً خوب، مدیریت توزیع، ضعیف و مدیریت صادرات خوب عمل کرده است.

در سه بخش دیگر مدیریت انرژی (هدررفت، شدت مصرف و توسعه سبد) تقریباً هیچ کاری نکرده است.

پس جمع‌بندی نخست، این خواهد بود که ما از ۱۰۰ درصد مدیریت انرژی برای یک کشور فقط حدود ۴۰ درصد مدیریت را اعمال کرده‌ایم. این همان نقطه‌سیاه بخش مدیریت انرژی کشور است.

به همین خاطر از ۱۸۰ میلیارد دلار نفت و گاز برداشت شده در سال گذشته، حدود ۵۲ میلیارد دلار هدررفت داشته است و هیچ‌کس پاسخگو

نیست. هم‌زمان به لیست هدررفت ۵۲ میلیارد دلاری انرژی (۲۷ درصد انرژی تولیدی) نگاهی می‌اندازیم.

- ▶ ۵/۲۵ میلیارد دلار گاز فلرها (۲۱ میلیارد مترمکعب با ۲۵ سنت)
- ▶ ۱/۲ میلیارد دلار هدررفت بنزین هنگام تخلیه در جایگاه‌ها و سوختگیری (گزارش پالایش و پخش با تأیید بر هدررفت روزانه ۶ میلیون لیتر)
- ▶ ۵/۱ میلیارد دلار نشتی تاسیسات گازی (گزارش شرکت گاز)
- ▶ ۲۹ میلیارد دلار در نیروگاه‌ها و خطوط انتقال برق (در مرکز تحقیقات گاز این عدد تا ۳۷ میلیارد دلار هم محاسبه گردیده است)
- ▶ ۷ میلیارد دلار عدم رعایت ماده ۱۹ و ۱۳ در ساختمان‌سازی (گزارش مرکز تحقیقات ساختمان مینی بر مصرف پنج برابر انرژی در هر مترمکعب مسکونی در ایران نسبت به اروپا)
- ▶ ۸ میلیارد دلار سوخت اضافی خودروهای غیراستاندارد (خودروهای غیراستاندارد و ترافیک بدون مدیریت)

جمع این فاجعه مدیریت انرژی تا همین چند قلم به ۵۱/۹۵ میلیارد دلار با ارقام حداقلی می‌رسد و می‌تواند تا سقف ۶۵ میلیارد دلار هم محاسبه گردد:

- ▶ ساخت ۹۰ پتروشیمی بدون تکمیل زنجیره و با ظرفیت تولید زیر ۷۵ درصد (زمستان‌ها تعطیل به‌خاطر نبود گاز) و در کمال تعجب مجوز ساخت ۷۵ پتروشیمی دیگر، سالیانه حدود ۳۵ میلیون تن صادرات پتروشیمی به ارزش ۱۲ میلیارد دلار داریم که به دلیل نداشتن مدیریت یکپارچه انرژی و عدم تکمیل زنجیره پتروشیمی‌ها (قیمت محصولات پتروشیمی منطقه خلیج فارس حدود ۱۱۰۰ دلار بر تن است و ایران حدود ۳۵۰ دلار بر تن) در نتیجه ایران حدود ۲۴ میلیارد دلار سالیانه ضرر اشتباهات مدیریت یکپارچه انرژی در بخش پتروشیمی‌ها را می‌دهد.
- ▶ ساخت ۴۶ میلیون تن صنعت فولاد، با تولید ۳۱ میلیون تن و مجوز ساخت ده‌ها میلیون تن کارخانه فولاد دیگر
- ▶ اجرای ۵۰۰ هزار کیلومتر خط لوله گاز بدون اینکه به برنامه تولید گاز توجه شده باشد و ادامه لوله‌کشی روستا به روستا در شرکت توسعه مهندسی گاز در دولت چهاردهم

اگر خسارات این چند بند را بشمارید، خواهید فهمید که چرا بیشتر از مصرف اتحادیه اروپا (۲۸۳ میلیارد مترمکعب) گاز تولید می‌کنیم و ۲۵ درصد در طول سال، ۴۰ درصد در پاییز و زمستان کسری داریم. کسری برق ۳۰ درصد، کسری بنزین ۳۰ درصد، کسری زغال سنگ ۶۵ درصد، کسری گازوئیل ۱۵ درصد

▼ مدیریت توسعه سبد انرژی

در بخش سبد انرژی هم به‌رغم اینکه اطلس جغرافیایی ایران، یکی از بهشت‌های سه‌گانه روی زمین است، اما تاکنون ۷۵ درصد انرژی به گاز و ۲۲ درصد به فرآورده‌های نفتی تعلق داشته است؛ از طرفی بخش انرژی‌های تجدیدپذیر تاکنون بکر باقی مانده است و الان هم تقریباً در روزمرگی زندگی می‌کند و هیچ برنامه پویا و منسجمی که بتواند جایگاه انرژی‌های تجدیدپذیر به‌عنوان یکی از سهام‌داران عمده انرژی مشخص باشد وجود ندارد. (یادآوری می‌کنم که ۳۵ درصد برق جهان از تجدیدپذیرها شکل می‌گیرد و سهم ایران حدود ۱ درصد است. امسال بالغ بر ۹۰ درصد برق جدید جهان از انرژی پاک